

*Ягнич Мар'яна,
аспірантка кафедри української та
зарубіжної літератур і методики їх навчання
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
marianna2703marianna@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2062-9215>*

ІНТЕРМЕДІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЖАНРОВО-СТИЛЬОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Сучасна методологія викладання української літератури значно змінилася під впливом новітніх технологій, культурних трендів та інтеграції різних видів мистецтва у процес навчання. Це дозволило розширити межі сприймання текстів, зокрема завдяки інтермедіальному аналізу. Інтермедіальність полягає в залученні різних видів медіа (літератури, кіно, музики, живопису, театру тощо) для більш глибокого та багатовимірного розуміння художніх творів. Особливо актуальним цей аналіз є для розвитку жанрово-стильової компетентності учнів на уроках української літератури, оскільки допомагає розкрити багатогранність жанрів та стилів художніх творів, формує навички критичного й творчого мислення.

Інтермедіальний аналіз – це вид літературознавчого аналізу, який вивчає взаємозв'язок між різними мистецькими формами, знаками та символами у художньому творі. Основною ідеєю його проведення є вміння виявити, яким чином одне мистецтво впливає на інше через використання спільних медіа. У цьому контексті «медіа» означає будь-які засоби вираження: візуальні (живопис, кіно, фотографія), аудіальні (музика, звук), вербальні (текст) або ж тілесно-просторові (театр, танець). Мета інтермедіального аналізу – не лише збагачення знань про літературу, але й формування навичок інтерпретації та аналізу через різні медіапродукти.

Звернення до різних видів мистецтва на уроці української літератури, зокрема музичного й образотворчого, зумовлене «необхідністю активізації емоційно-чуттєвого сприйняття та жанрово-стильового розуміння змісту творів, створення додаткової мотивації до художньо-образного спілкування та сприятливих умов для інтерпретаційної діяльності» [1, с. 26].

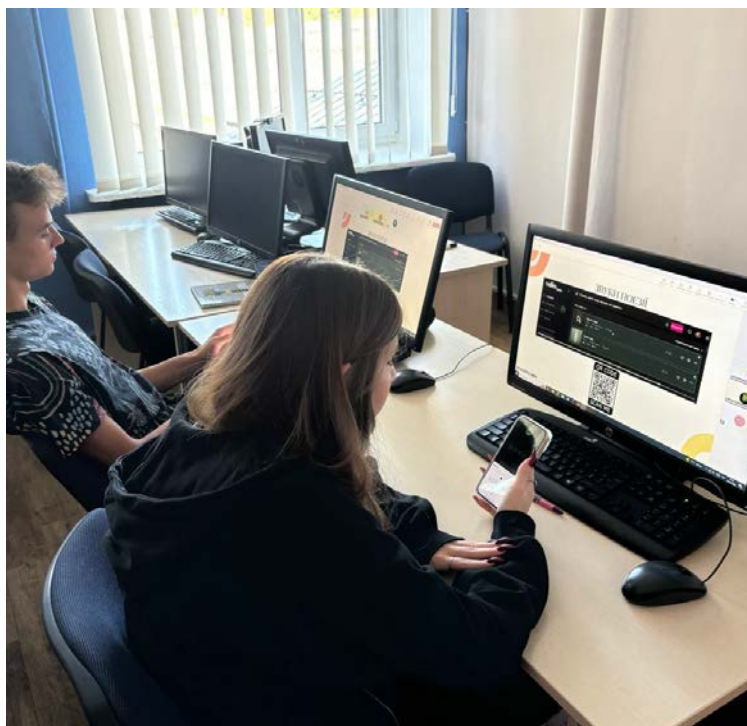
Розвиток жанрово-стильової компетенції в учнів є важливою частиною літературної освіти, оскільки вона допомагає формувати не лише базові знання про художні твори, а й критичне мислення, здатність інтерпретувати тексти на різних рівнях. Так, живопис може виступати важливим елементом аналізу художніх творів, особливо коли йдеться про поетичні або символістичні тексти. Використання картин або ілюстрацій для аналізу таких творів не лише розвиває уяву учнів, але й допомагає їм краще зрозуміти жанрові та стилістичні особливості твору. Наприклад, під час вивчення поеми-казки Лесі Українки «Давня казка», учням можна запропонувати створити власний інтермедіальний продукт – комікс за змістом твору (див. рис. 1).

Рисунок 1. Комікс учня до поеми-казки Лесі Українки «Давня казка»

Ефективними засобами розвитку жанрово-стильової компетенції учнів на уроці української літератури можуть стати пісенні інтерпретації художніх творів або створення музичного супроводу до поетичних текстів, що позитивно впливає на розуміння ритміки, інтонації та жанрової специфіки. Наприклад, ліричні твори Павла Тичини можуть бути проаналізовані не тільки через текст,

але й через їхнє музичне втілення у формі пісень або ж через створення учнями власного музичного треку за звуковими образами віршів (див. рис. 2).

Рисунок 2. Учні за допомогою ШІ створили власний музичний трек до вірша «Ви знаєте як липа шелестить?» П. Тичини

Слухання та створення музичних композицій на основі поезій допомагає учням краще відчувати емоційний настрій, ритм і мелодійність тексту, що є важливими елементами для розуміння стилю поета.

Отже, інтермедіальний аналіз є потужним інструментом для розвитку жанрово-стильової компетенції учнів на уроках української літератури. Він дозволяє поєднувати та інтерпретувати різні медіаформи, що покращує розуміння художніх творів, їхніх жанрових та стилістичних особливостей. Впровадження інтермедіального аналізу в навчальний процес допомагає не лише розширити межі традиційних методів навчання, але й підвищує мотивацію учнів до вивчення літератури, сприяючи розвитку їхньої креативності, критичного мислення та міждисциплінарних навичок.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Злотницький Є. О. Про загальнонауковий зміст поняття жанрово-стильової компетентності майбутніх учителів мистецтва. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя*. 2020. № 1. С. 23-29.

Воціховська Аліна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
Галайда Юлія,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Скуратко Тетяна

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА

В усі часи найважливішим завданням суспільства було виховання поколінь гуманістів і патріотів, для яких найвищим ідеалом була б єдність особисто-ціннісних та національно-державних інтересів. Сьогодні, у час боротьби за нашу національну самоідентичність, роль національно-патріотичного виховання дітей та молоді зростає.

Зауважимо, що питання патріотичної освіченості завжди було актуальним об'єктом дослідження наукової думки (наукові розвідки Л. Артемової, А. Богуш, І. Беха, Г. Ващенко, А. Виноградової, П. Ігнатенка, О. Киричука, О. Кузьменко, В. Кузя, А. Макаренка, Г. Сковороди, В. Сухомлинського, К. Ушинського, К. Чорної та ін.).

В умовах воєнного стану особливого значення набуває проблема організації національно-патріотичного виховання в контексті літературної освіти, адже саме художнє слово сприяє формуванню ціннісних орієнтирів особистості. Погоджуємося із думкою видатного педагога К. Ушинського, що «чим повніше і розумніше школа буде будувати свою роботу на основах